

MITEN VASTATA MARKKINA- RISKEIHIN?

MARKKINARISKIEN HALLINTA VILJAKETJUISSA

Markkinajärjestelmien tuntemus

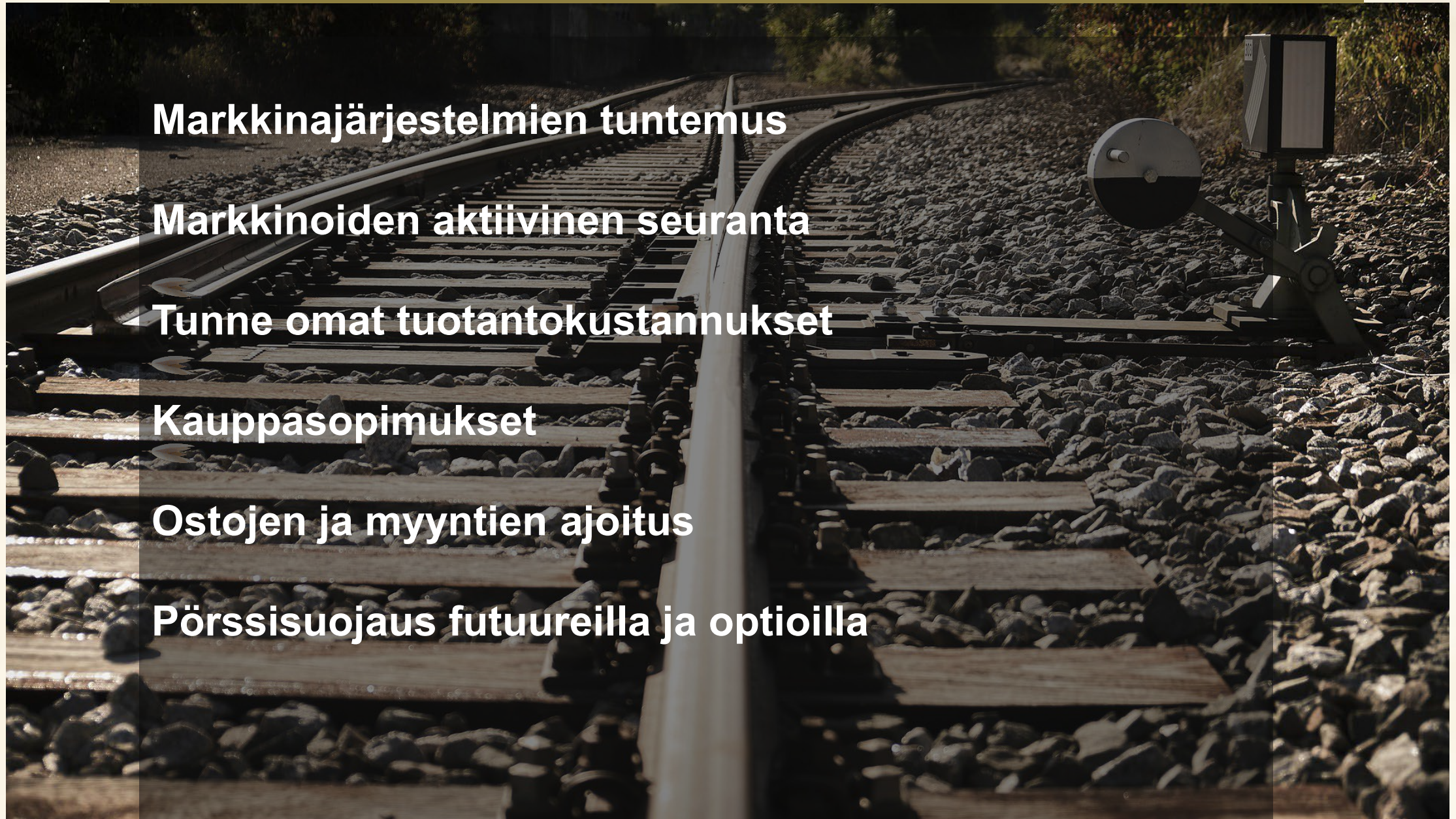
Markkinoiden aktiivinen seuranta

Tunne omat tuotantokustannukset

Kauppasopimukset

Ostojen ja myyntien ajoitus

Pörssisuojaus futuureilla ja optioilla

VILJAKAUPAN LAIT

Pelisäännöt viljakaupassa:

- Viljamarkkinoilla ei petetä "My Word is my Bond"
- Ei "edustavia" näytteitä
- Ei markkinatilanteeseen sovitettuja laatuanalyysyjä
- Sopimukset on tarkoitettu noudatettaviksi → korostuu aivan erityisesti viljelijöiden yhteisessä markkinoinnissa tuottajaorganisaatioiden kautta

Jokainen markkinaosapuoli vastaa itse sopimuksistaan
→ nimi paperissa tarkoittaa ehtojen hyväksymistä

Poikkeavat tilanteet:

- Force majeure
- Kohtuullistaminen

Lue tarkkaan sopimustekstit ja uskalla neuvotella myös ehdoista.

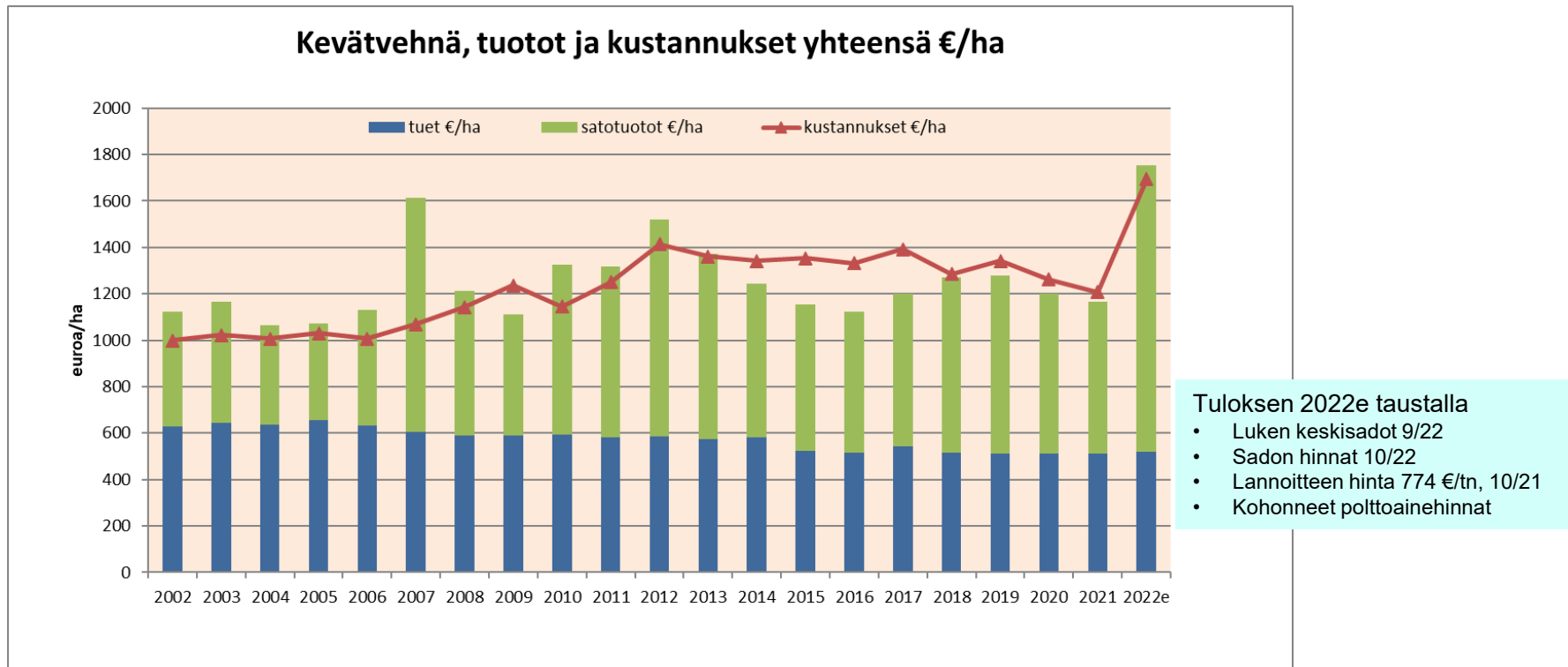
MARKKINOIDEN SEURANTA

- Markkinalukutaidon kasvava vaatimustaso
- Seuraa markkinoita ja kehitä markkinaosaamista
 - Ennakoi kehitystä ja korjaa ennusteita, kun uutta tietoa.
- Käytä useita tietolähteitä, joiden avulla muodosta oma arvio markkinoista. Opi myös omista ja muiden virheistä.
 - VYR, alan yritykset
 - Informaatiota tuottavat tahot: AHDB, IGC
 - Viljapörssit: Euronext, CBOT
 - MaasTul markkinasivu
 - Agrarheute
 - Twitter
- Ongelmina oikean tiedon saatavuus, ajantasaisuus ja luotettavuus, mutta ennen kaikkea osaamisen ja uskalluksen puute toimia markkinasignaalien ohjaamana

TUNNE OMAT TUOTANTOKUSTANNUKSET

Kannattavuus viljoilla Kulujen ja tuottojen kehitys 2002-2022e

TUNNE OMAT TUOTANTOKUSTANNUKSET

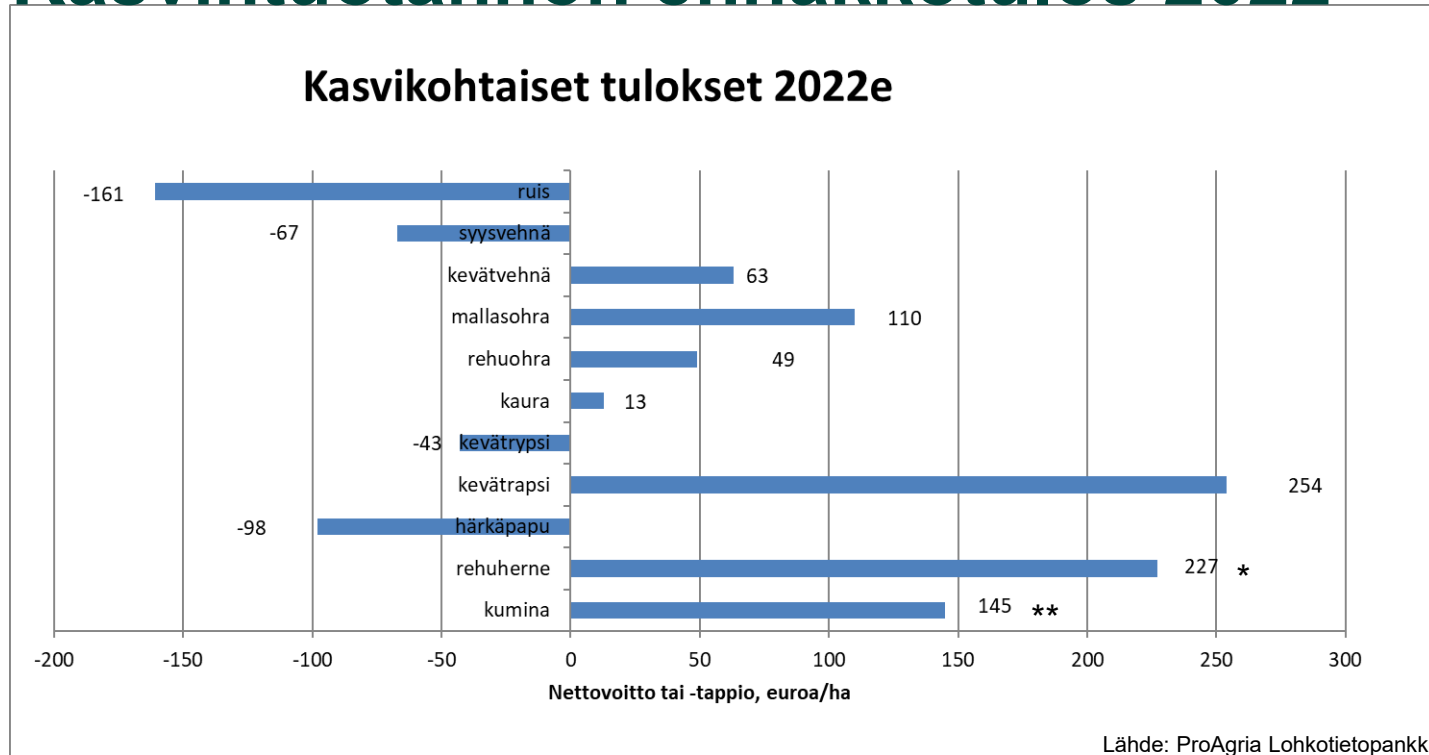
Talouden tunnuslukuja – parhaat vs. heikot Kevätvehnä, yhteenveto 2017-2021

	Paras neljännes	Heikoin neljännes
Sato kg/ha	4 300	3 500
Sadon keskihinta €/tn	195	169
Muuttuvat kustannukset €/ha	389	408
Kiinteät kustannukset €/ha	295	453
- konekustannukset €/ha	200	318
Nettovoitto /-tappio €/ha	+201	-360
Tuotantokustannus €/tn	268	415
- nettotuotantokustannus €/tn	145	271

Lähde: ProAgria Lohkotietopankki

TUNNE OMAT TUOTANTOKUSTANNUKSET

Kasvintuotannon ennakkotulos 2022

*) herneellä lannoituskulu 45 kg N/ha mukana, ilman lannoitusta +130 €/ha

**) kuminan hinta 0,925 €/kg, sato 700 kg/ha

Lisäksi huomioitava tuhoutuneiden syyskylvöjen kustannusrasitus

Huomioitava, myös että paikoin voitiin jättää heikkojakin, 3 tonnin syysvehniä

TUNNE OMAT TUOTANTOKUSTANNUKSET

Mikä on satovaatimus 2023?

	Hinta, syksy-23 €/tn	Satovaatimus kg/ha
Syysvehnä	250	5 000
Kevätvehnä, leipä	250	4 580
Ruis	290	4 350
Mallasohra	260	4 160
Rehuohra	209	4 870
Rehukaura	236	4 300
Rypsi	545	1 500
Rapsi	545	1 700
Härkäpapu	260	3 000
Herne	240	3 500

550 €/tn
lannoitehinnoilla

*) ilman lannoitusta -500 kg/ha

Tausta-aineisto ProAgria Lohkotietopankin keskimääräiset kustannukset
muiden kuin lannoitteiden ja polttoainekulujen osalta

HYÖDYNÄ ERILAISIA SOPIMUKSIA

- Kiinteähintainen ns. termiinisopimus
 - Tieto sadosta saatavasta hinnasta etukäteen
 - Suojaa hintojen laskulta, epäedullinen hintojen noustessa – tavoitteena tyydyttävä, kannattavuuden turvaava hinta
 - Hyvä taso on kolmannes odotetusta sadosta, enintään puolet
- Min-max –sopimus eli ns. hintaputkisopimus
 - hinnan puskurointi markkinahintojen muutoksia vastaan mallilla, jossa kiinnityshintaa korjataan vain siltä osin, kun se menee asetetun putken ylä- tai alapuolelle
- $1/3 - 1/3 - 1/3$
 - Tuotantomäärän jakaminen eri sopimusvaihtoehtojen kesken. Esim. $1/3$ etukäteen kiinteään hintaan, $1/3$ sadonkorjuun jälkeen kiinnitettynä tai käteisellä ja $1/3$ myöhemmin käteishintaan.
- Käteiskauppojen hajauttaminen
 - Markkinariskit tasoittuvat, kun myynnit hajautetaan
 - Osa sadosta myydään aina parhaaseen hintaan, osa myydään aina epäedulliseen aikaan - tavoitteena tyydyttävä keskihinta

Tilitysmalli tuottajaorganisaatiolle pitkiin, tasaista viljavirtaa vaativiin sopimuksiin						
Toimitusmäärä	450	t/kk				
Korko	5 %					
Perushinta/tilityks 1.	180,00	€/t				
Toimitusaika	DAP Muuga €/t	tilityks 1.	Arvo	Korko		tilityks 2.
Elokuu 2023	210	180	81000		188,83	8,83
Syyskuu 2023	200	180	81000	0,75	189,58	9,58
Lokakuu 2023	190	180	81000	1,50	190,33	10,33
Marraskuu 2023	180	180	81000	2,25	191,08	11,08
Joulukuu 2023	190	180	81000	3,00	191,83	11,83
Tammikuu 2024	200	180	81000	3,75	192,58	12,58
Helmikuu 2024	210	180	81000	4,50	193,33	13,33
Maaliskuu 2024	220	180	81000	5,25	194,08	14,08
Huhtikuu 2024	200	180	81000	6,00	194,83	14,83
Toukokuu 2024	180	180	81000	6,75	195,58	15,58
Kesäkuu 2024	170	180	81000	7,50	196,33	16,33
Heinäkuu 2024	170	180	81000	8,25	197,08	17,08
Keskihinta	193,33					
Ero 1. tilitykseen	13,33					
Korko keskimäärin	4,50					

SUOJAUTUMINEN FUTUUREILLA JA OPTIOILLA

- **Myyjä myy, ostaja ostaa**
- Futuurisopimuksella tehdään kauppaa tulevaisuuteen noteerattuun hintaan, optioilla (ostetaan oikeus ostaa tai myydä tiettyyn hintaan)
- Fyysinen kauppa ja suojaaminen hoidetaan erillään
 - Fyysinen kauppa: ostaja voidaan vaihtaa tai kilpailuttaa suojausajana, koska suojaus hoidetaan erillään toimituksista
 - Suojautuminen: Suojaus ei johda viljan fyysiseen liikkumiseen eivätkä toteutuneet viljakaupat vaikuta suojauksen ehtoihin.
- Tavoitteena tyydyttävän hintatason turvaaminen. Ongelmana futuurimarkkinoiden etäisyys ja siitä seuraava basis-riski, jolta futuurisopimus ei suojaa
- Suojaus kompensoi markkinahinnan muutokset
 - Suojattuja hintoja voidaan käyttää esim. budjetoinnissa ja sitovan toimitusvelvoitteen kaupoissa

NYSE Euronext (Matif) on EU:n vehnän ja rapsin markkinapaikka

PRICES - 24 MAY 2023											
DELIVERY	BID	ASK	LAST	TIME	+/-	DAY VOL.	OPEN	HIGH	LOW	SETTL.	O.I
Sep 23	223.00	223.25	223.00	13:16	-3.75	6,690	226.00	227.50	223.00	226.75	181,675
Dec 23	228.25	228.50	228.50	13:15	-3.00	4,404	231.00	232.50	228.50	231.50	136,633
Mar 24	232.50	233.00	232.75	12:56	-2.75	486	234.50	236.25	232.75	235.50	22,680
May 24	235.00	235.25	235.50	12:39	-2.50	106	236.75	238.25	235.25	238.00	9,652
Sep 24	231.75	232.75	232.75	12:30	-2.50	35	233.50	235.00	232.75	235.25	5,087
Dec 24	233.25	234.50	234.50	12:30	-2.25	35	236.25	236.25	234.50	236.75	5,482
Mar 25	234.50	237.25	-	-	0.00	-	-	-	-	238.25	118
May 25	200.00	-	-	-	0.00	-	-	-	-	245.50	44
Sep 25	208.00	250.00	-	-	0.00	-	-	-	-	235.00	56
Dec 25	200.00	-	-	-	0.00	-	-	-	-	234.75	101
Mar 26	200.00	-	-	-	0.00	-	-	-	-	234.00	4
May 26	-	-	-	-	0.00	-	-	-	-	246.25	-

Updated 13:16

MANDATUM VÄLITTÄÄ FUTUURIKAUPPOJA

TRADER
SAXO BANKIN SIDONNAISASIAMIES

SAXO
BANK

ASIAKASPALVELU AVAA ASIAKKUUS KIRJAUTU

PALVELU OSAKESÄÄSTÖTILI HINNASTO KAUPANKÄYNTI TULE ASIAKKAAKSI DEMO PAREMMAKSI SIOITTAJAKSI

Trader-kaupankäyntipalvelu

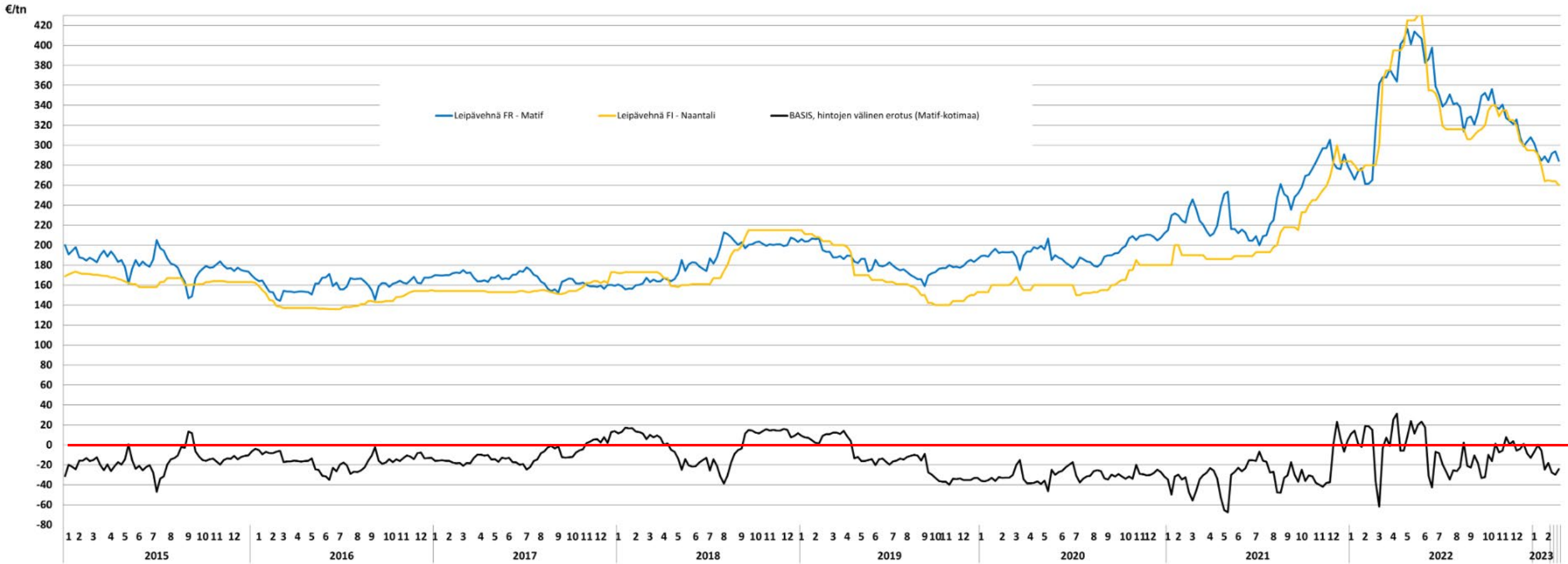
KYMMENTUHANSA SIOITUSKOHEITA MUUTAMAN KLIKKAUKSEN PÄÄSSÄ.

AVAA TRADER-ASIAKKUUS

Löydä osakkeet ja ETF:t ympäri maailman. Ulottuvillasi on 37 markkinaa ja kymmeniätuhansia sijoituskohteita. Oletko osakesäästäjä, treidaaja vai ammattilainen? Valitse sijoitustyyliisi sopiva alusta kolmesta vaihtoehdosta ja vaihda halutessasi.

HINTAERO ELI BASIS

Leipävehnän hintanoteeraus Naantalissa ja NYSE Euronextissä (Matif)
sekä BASIS

Myyjän futuurisuojaus Oletuksena että basis ei muutu suojausaikana

Esimerkki 1. hinta laskee	€/t	per 50 t sopimus
Myydään 12/23 vehnäfutuuuri hintaan	268	
Käteishinta maaliskuussa 2023	268	
Käteishinta joulukuussa 2023	225	
Ostetaan 12/23 vehnäfutuuuri takaisin	225	
Futuurikaupan tulos	43	2150
Käteiskaupan hinta	225	-2150
Netto käteiskauppa+suojaus	268	13400

Futuurin hinta seuraa käteishintaa

Pankki maksaa asiakkaalle

Esimerkki 2. hinta nousee	€/t	per 50 t sopimus
Myydään 12/23 vehnäfutuuuri hintaan	268	
Käteishinta maaliskuussa 2023	268	
Käteishinta joulukuussa 2023	310	
Ostetaan 12/23 vehnäfutuuuri takaisin	310	
Futuurikaupan tulos	-42	-2100
Käteiskaupan hinta	310	2100
Netto käteiskauppa+suojaus	268	13400

Futuurin hinta seuraa käteishintaa

Asiakas maksaa pankille

YHTEENVETO

- Valitse muutama luotettava tietolähde ja seuraa niiden kautta markkinoita säännöllisesti
- Tee alustavat viljelypäätökset sen mukaan mikä markkinoita kiinnostaa
- Tunne omat tuotantokustannuksesi ja tee lopullinen viljelypäätös talous edellä
- Kiinnitä kolmannes sadosta aina kun hintataso mahdollistaa kannattavan tuotannon
- Hajauta myynnit useampaan osaan
- Pidä aina kiinni sopimuksista – myös silloin kun se on sinulle epäedullista
- Pidä kiinteät kustannukset kurissa, sillä ne eivät jousta suhdanteiden mukaan
- Kysy lisää: timo@lanterra.fi, p. 0400 732 145

YHTEENVETO

MITÄ VILJELLÄ ENSI SATOKAUDELLA?

- Kauralla kasvava kysyntä koti- ja vientimarkkinoilla. Kaura-alaa voidaan lisätä. Kauran laatu pidettävä hyvänä.
- Lisätään öljykasvien viljelyalaa.
- Lisätään valkuaiskasvien viljelyalaa kysynnän mukaan.
- Tuotetaan rehuviljaa, kun osoite tiedossa.
- Hyvänlaatuiselle myllyvehnälle löytyvät markkinat

MARKKINOINTISUUNNITELMA 2023/24

1. Tunnista oman tilasi kannalta mahdolliset viljelykasvit, lajikkeet sekä markkinointi- ja sopimusvaihtoehdot.
2. Markkinahorisontin määrittäminen ja strategiavaihtoehdot satovuoden aikana.
 - Ennen satoa (huomio määrä- ja laaturiski, kuinka aikaisin olen valmis myymään ja mihin hintaan)
 - Sadonkorjuun aikana (varastokapasiteetti)
 - Sadonkorjuun jälkeen (kuinka myöhään uskallan aloittaa myynnin)
3. Tuotantomäärien määrittäminen ja jakaminen markkinoitaviin yksiköihin.
 - Määrittele realistinen hintatavoite suhteessa markkinatilanteeseen jokaiselle erälle. Aseta kynnyksarvot. Älä spekuloi koko sadolla!
 - Huomioi varastokapasiteetti ja varastoinnin kustannus
 - Laadi selkeä suunnitelma ja aikataulu, jonka mukaan toimit.